

<p>Dienstorder MOW/AWV/2018/4</p> <p>d.d. 9 april 2018</p>	<p>AGENTSCHAP WEGEN & VERKEER</p>
<p>Titel:</p>	<p>Informatie en bewegwijzering op autosnelwegen en andere gewestwegen.</p>
<p>Voorgesteld door: (stuurgroep)</p>	<p>Verkeer en Mobiliteit (AVVG)</p>
<p>Informatiefolder:</p>	<p>4.2.3. Bewegwijzering.</p>
<p>Doelgroep: Voor wie van toepassing?</p> <p>Verspreiding: Intern / extern</p>	<p>Sectie Verkeer en Signalisatie Districten</p>
<p>Vervangt dienstorders</p>	<p>BRA/570 nr. 418571 van 29 april 1968; BRA/575/4 nr. 180/05528 van 19 september 1980; AWV 98/8 van 7 september 1998, LIN/AWV 2001/12, LIN/AWV 2001/13 van 19 december 2001, AWV 95/9 van 28 november 1995, MOW/AWV/2012/14 dd. 12 oktober 2012, MOW/AWV/2014/19 dd. 2 december 2014, MOW/AWV/2017/13 dd. 24 oktober 2017.</p>
<p>Verwijst naar reglementering</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Richtlijn van 26 januari 2010 voor de bewegwijzering van toeristisch-recreatieve wandellussen, wandelnetwerken en toeristische voetgangersbewegwijzering (Belgisch Staatblad (BS) van 22 februari 2010) - Richtlijnen inzake de erkenning van niet grensoverschrijdende toeristische auto- en fietsroutes (BS van 16 december 1997) - Richtlijnen voor de bewegwijzering van toeristische fietsroutenetwerken, ruiter- en wandelroutes" (BS van 17 oktober 2000) - Koninklijk Besluit (KB) van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie en het wegverkeer - Ministerieel Besluit (MB) van 11 oktober 1976 dat de minimum afmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens vastlegt en bijlagen -dienstorder MOW/AWV/2014/2 dd. 11 februari 2014 -dienstorder MOW/AI/2006/10 dd. 10 augustus 2006

Geldig vanaf:	9 april 2018
----------------------	--------------

Enkele basisprincipes van de bewegwijzering

- In het kader van de werkgroep "Vademecum Bewegwijzering" werden de principes van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) ¹(in de nabije toekomst Beleidsplan Ruimte Vlaanderen) vertaald naar bewegwijzeringsprincipes.

Hierbij werd een onderscheid gemaakt tussen het hoogste niveau (aanduidingen in verband met hoofd- en primaire I wegen) en het provinciale niveau (aanduidingen in verband met primaire II, secundaire I, II, III en lokale wegen).

Er wordt hiervoor verder verwezen naar bovenvermeld vademecum dat op intranet kan teruggevonden worden:

<http://mow.vonet.be/nlapps/docs/default.asp?id=1790>.

- Onder een weg voor doorgaand verkeer verstaat men in deze dienstorder, : hoofdwegen, primaire weg type I of II, secundaire weg type I, II of III, en bij uitzondering lokale weg type 1. Voor nadere omschrijving van het begrip doorgaand verkeer wordt verder verwezen naar bijlage 11.

Hieronder volgen een aantal kwalitatieve aandachtspunten voornamelijk met betrekking tot de permanente bewegwijzering inzake bedrijfsterreinen, recreatieve en toeristische bestemmingen, horeca, musea, onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, beveiligde vrachtwagenparkings, politiediensten. Deze houden rekening met de wijzigingen die bij het Koninklijk Besluit (KB) en het Ministerieel Besluit (MB) van 17 oktober 2001 aan respectievelijk het verkeersreglement en het reglement van de wegbeheerder werden doorgevoerd. Ook andere permanente bewegwijzering wordt beschreven (auto-, wandel- fiets- en ruiterroutes, signalisatie aan grenzen, verkeersborden inzake trajectbevestiging en camerabewaking in tunnels en plaatsnaamborden van de wegendistricten).

- Wettelijk wordt de bewegwijzering in vier groepen onderverdeeld:
 - 1) voorwegwijzers (F25 en F27);
 - 2) bewegwijzering op afstand (pijlvormig) (F29 tot F33c);
 - 3) bewegwijzering in de nabijheid (F34a tot F37);
 - 4) bewegwijzering die een wegomlegging aanduidt (F39 en F41).
- Met betrekking tot de schikking en de lay-out van de wegwijzers die boven elkaar worden geplaatst, geldt volgende rangorde: F31 bovenaan gevolgd door respectievelijk F29, F33a, F33b en F33c en per type bord in dalende orde van afstand. Samen mogen niet meer dan 5 borden worden geplaatst.

¹ zal in de nabije toekomst door Beleidsplan Ruimte Vlaanderen worden vervangen.

- Uitzonderlijk en rekening houdend met de plaatsgesteldheid mogen de verkeersborden F34a, F35 en F37 worden samengebracht met de verkeersborden F29, F31, F33a, F33b en F33c. In dat geval mogen in een rijrichting in totaal niet meer dan acht richtingen worden aangeduid. In rangorde volgen respectievelijk F34a, F35 en F37.
- Voormelde rangorde dient ook toegepast te worden op de bestemmingen die worden aangeduid op de voorwegwijzers F25 en F27. Binnen elke categorie wordt de verst afgelegen bestemming eerst geplaatst.
- Deze schikking geldt ook voor de voorwegwijzers op autosnelwegen ter vervanging van de regel waarbij de bestemmingen in linksafslaande richting op de aansluiting van de uitrit op het onderliggende wegennet bovenaan geplaatst werden.

Uitzonderingen kunnen voorzien worden voor:

- voorwegwijzers ter hoogte van knooppunten die onder elkaar gegroepeerd mogen worden per linkse respectievelijk rechtse richting.
- voorwegwijzers ter hoogte van de opritten naar de snelwegen: komende van het onderliggende wegennet bereikt men ter hoogte van de snelweg meestal eerst de oprit naar één rijrichting en na de snelweg te hebben overgestoken pas de andere. Indien ter hoogte van de oprit naar de eerste rijrichting op de voorwegwijzer bovenstaand principe van aanduiding "F31" bovenaan zou toegepast worden, zou dit de indruk kunnen wekken dat de oprit naar de andere rijrichting nog veraf is. Om dit te vermijden mag de aanduiding naar de oprit "andere rijrichting" onderaan in de aanduidingen in doorgaande richting geplaatst worden.
- Omwille van de leesbaarheid dient het aantal vermeldingen op een voorwegwijzer of op een reeks wegwijzers zo beperkt mogelijk gehouden.
- De leesbaarheid wordt ook bevorderd door verschillende aanduidingen op een eigen achtergrondkleur aan te brengen. Zo kennen wij:
 - witte tekst op blauwe achtergrond voor de courante aanduidingen zoals van steden, gemeenten enz.;
 - witte tekst op groene achtergrond voor aanduidingen van autosnelwegen op gewone gewestwegen;
 - zwarte tekst op witte achtergrond voor plaatsen van algemeen belang;
 - witte tekst op bruine achtergrond voor toeristische plaatsen;
 - zwarte tekst op oranje-gele achtergrond voor tijdelijke aanduidingen.
- Hoe verder van de eindbestemming en hoe belangrijker de weg, hoe belangrijker de entiteit moet zijn vooraleer ze wordt aangeduid. Dergelijke entiteiten zijn over het algemeen en achtereenvolgens:
 - de autosnelwegen;

- de gemeente (= basisvermelding): het RSV geeft informatie over de verschillende graden van belangrijkheid;
 - een gedeelte van de gemeente (industriegebied, recreatiepark, deelgemeente of wijk ...);
 - een nog verdere onderverdeling (moet eerder uitzonderlijk blijven).
- Wie zich als weggebruiker naar een bepaalde plaats moet begeven, dient vooraf na te zien in welke gemeente (eventueel van welk land) die plaats gelegen is en via welke hoofdweg die gemeente bereikt wordt. Normaal zal de weggebruiker in kwestie de (eventuele eerste afslaan)de bewegwijzering naar die gemeente volgen en er rechtdoor blijven rijden. Enkel wanneer hij van dit normale rijpatroon dient af te wijken, kan een aanvullende bewegwijzering nodig zijn.
 - Maakt een bepaalde bestemming die individueel zou kunnen bewegwijzerd worden deel uit van een ruimer complex dat eveneens in aanmerking komt om te worden bewegwijzerd, dan komt enkel het ruimere complex in aanmerking voor bewegwijzering (vb. naam van een gemeenschapscentrum wordt aangeduid in plaats van het hiervan deel uitmakende individuele muziekschool, vb. overkoepelende ziekenhuis-campus in plaats van het individuele ziekenhuis gelegen binnen deze campus). Slechts ter hoogte van dit ruimere complex wordt bewegwijzering naar de individuele bestemming binnen dit complex mogelijk.
 - Naast voormelde bewegwijzering worden nog specifiek volgende aanduidingen voorzien voor:
 - aanduidingen van steden, plaatsen en streken die toeristisch attractief zijn (toeristische borden);
 - route-gebonden auto- en fietsroutes;
 - grenzen van bestuurlijke gebieden;
 - nummers van de uitritten op autosnelwegen.
 - De zogenaamde alternatieve bewegwijzering voorzien in de vroegere dienstorder AWW 98.8 wordt niet meer toegepast.
 - Met uitzondering van de bewegwijzering beschreven onder punt II..7 hieronder wordt alle bewegwijzering bekostigd door AWW, zelfs indien de aanvraag uitgaat van een derde. Er wordt hiervoor geen privaat vergunning voor bezetting openbaar domein meer opgesteld en dus ook geen retributie meer voor gevraagd. Gebeurlijke vergunninghouders dienen hiervan op de hoogte te worden gebracht.
 - Onderwerpen of locaties die normaal niet voor bewegwijzering in aanmerking komen volgens de regels beschreven in deze dienstorder, kunnen ten heel uitzonderlijken titel toch worden aangeduid indien deze bewegwijzering noodzakelijk is om de verkeersveiligheid ter plaatse te verhogen of gebeurlijke ongevallen te vermijden, dit alles op voorwaarde deze afwijking wordt goedgekeurd op de Provinciale Commissie voor Verkeersveiligheid en de betrokken bewegwijzering niet strijdig is met het M.B. van 11 oktober 1976 (reglement van de wegbeheerder).

II. Toepassingen

1. Signalisatie van recreatie- en pretparken, culturele parken, monumenten, landschappen en voorzieningen van toeristische aard

Culturele parken, recreatie- en pretparken, merkwaardige landschappen, monumenten en gehelen van voorzieningen van toeristische aard mogen als volgt gesignaleerd worden van op afstand:

- op autosnelwegen: op voorwegwijzers en wegwijzers, zichtbaar vanop de autosnelweg, voor zover de locatie meer dan 275.000 bezoekers per jaar aantrekt of door de regering erkend is als site van grote omvang of belang;
- op de (voor)wegwijzers op het einde van de afrit (niet zichtbaar vanop de autosnelweg) en op niet-autosnelwegen, voor zover de locatie meer dan 75.000 bezoekers per jaar aantrekt of door de regering erkend is als site van grote omvang of belang.²

Toerisme Vlaanderen kan nuttige inlichtingen verschaffen over het jaarlijkse bezoekersaantal en de vraag of de betrokken instelling of park werkelijk thuishoort bij de in rubriek vermelde opsomming.

Deze bewegwijzering op afstand gebeurt bij middel van het bord F33c. Indien de aanduidingen opgenomen zijn op de voorwegwijzers wordt best een letterhoogte gebruikt die één maat kleiner is dan de letterhoogte van de normale witte aanduidingen op blauwe achtergrond, zonder evenwel de wettelijk voorgeschreven minimumwaarden, beschreven in artikel 12.9.1.2^o van het reglement van de wegbeheerder, uit het oog te verliezen.

Indien de betrokken plaats gelegen is in een gemeente die zelf vanop een autosnelweg gesignaleerd is, zou een afzonderlijke bewegwijzering naar die plaats achterwege kunnen gelaten worden

Is de gemeente in kwestie vanop een autosnelweg aan meerdere verkeerswisselaars aangeduid, kan het nuttig zijn om de bewegwijzering naar de betrokken plaats op meer dan één verkeerswisselaar uit te voeren, teneinde het meest geschikte traject aan te geven. Hetzelfde geldt uiteraard indien, om redenen van organisatie van het verkeer, de betrokken plaats beter kan bereikt worden via een andere verkeerswisselaar dan die waarop de gemeente in kwestie is aangeduid.

² Het begrip "erkenning door de regering als site van grote omvang of belang" is overgenomen uit de tekst van het M.B. van 11 oktober 1976 waarbij de minimumafmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald (zgn. "reglement van de wegbeheerder").

Behoudens bijzondere omstandigheden worden maximum twee volledige reisroutes aangegeven in een straal van 10 km vanop de autosnelwegen of belangrijke wegen van doorgaand verkeer.

Voor de bewegwijzering naar een cultureel park, recreatie- of pretpark, een merkwaardig landschap of een geheel van voorzieningen van toeristische aard in de nabijheid of met kleinere bezoekersaantallen dan hiervoor aangegeven, wordt het bord F35 gebruikt.

Hierbij mogen slechts twee reisroutes aangegeven worden vanaf een weg voor doorgaand verkeer en dit vanop een afstand van maximum 2 km. Dit betekent dat bewegwijzering mag beginnen van en op een afstand van twee kilometer, of dichterbij indien de doorgaande weg dichterbij dan twee kilometer is gelegen.

Artikel 12.9.2° van het reglement van de wegbeheerder bevat de precieze afmetingen die deze borden kunnen bedragen naargelang het snelheidsregime van het betrokken wegvak.

Wanneer de toeristische bestemmingen evenwel voorkomen op de voorwegwijzers F25 of F27 geplaatst op autosnelwegen of op het bord F33c geplaatst op belangrijke wegen voor doorgaand verkeer gelegen buiten de bebouwde kom, wordt dit verkeersbord F33c gebruikt over het volledig traject. Het verkeersbord F35 wordt dan niet gebruikt.

Op dezelfde manier wordt op het ganse verdere traject de continuïteit in de bewegwijzering verzekerd.

2. Signalisatie naar musea.

Op te merken valt dat de wetgeving musea niet catalogueert onder een voorziening van toeristische aard maar onder een inrichting van openbaar belang. De aanduiding van musea gebeurt dan ook door middel van het bord F34a en niet door middel van de borden F33c of F35. De criteria van bewegwijzering naar voorzieningen van toeristische aard (F33c, F35) zoals hiervoor beschreven zijn op musea dan ook niet van toepassing.

In deze gelden de toepasselijke regels van de borden F34a, met name: bewegwijzering kan vanop maximaal 2 kilometer afstand worden geplaatst. Daarnaast mogen er ook slechts 2 routes bewegwijzerd worden vanaf een weg voor doorgaand verkeer.

Ook hier betekent dit dat bewegwijzering mag beginnen van en op een afstand van twee kilometer, of dichterbij indien de doorgaande weg dichterbij dan twee kilometer is gelegen.

Enkel de erkende musea komen in aanmerking om te worden bewegwijzerd. Gegevens zijn hierover te vinden op de website van Erfgoed Vlaanderen.

<http://www.kunstenenerfgoed.be/nl/wat-doen-we-erkennen-van-collectiebeherende-instellingen/kwaliteitslabels>

3. Bewegwijzering naar horeca, kampeerterrinen.

De bewegwijzering naar overnachtingsgelegenheden, jeugdherbergen, kampeeren caravanterreinen, vakantiedorpen en restaurants gebeurt door middel van de verkeersborden F37.

Enkel de logies die over erkenning beschikken op basis van het Logiesdecreet komen in aanmerking voor officiële bewegwijzering. (Een melding is op zich dus niet voldoende, op deze melding moet ook een erkenning volgen). Erkende logies kunnen teruggevonden worden op de website van Toerisme Vlaanderen via volgende link:

<http://data.toerismevlaanderen.be/>

Met betrekking tot de restaurants schrijft artikel 12.9.2.11^ob) 2de zin van het reglement van de wegbeheerder voor dat deze niet mogen worden aangeduid binnen de bebouwde kom. Deze regel moet strikt geïnterpreteerd worden. Op basis hiervan worden niet geplaatst:

- wegwijzers binnen de bebouwde kom naar restaurants gelegen binnen de bebouwde kom;
- wegwijzers buiten de bebouwde kom naar restaurants gelegen binnen de bebouwde kom;
- wegwijzers binnen de bebouwde kom naar restaurants gelegen buiten de bebouwde kom.

Vermits de wetgeving limitatief heeft opgesomd welke etablissementen met het bord F37 kunnen worden aangeduid, kan dit niet worden uitgebreid. Tavernes, tearooms of (eet)cafés mogen dus niet worden bewegwijzerd.

Om te weten wat als restaurant moet beschouwd worden kan de website van de FOD economie de meest recente Nacebel-code opgezocht worden. Dit gebeurt door het invoeren van het ondernemingsnummer van het bedrijf in de Kruispuntbank der Ondernemingen (KBO) en binnen de rubriek "Algemeen" te zoeken onder "Gegevens en activiteiten per VE". Enkel de zogenaamde "eetgelegenheden met volledige bediening" (code 56.101) worden als restaurants beschouwd in de zin van deze dienstorder.

Ten hoogste 2 routes kunnen bewegwijzerd worden vanaf een weg voor doorgaand verkeer.

4. Bewegwijzering industrieterreinen.

Onder deze noemer valt de bewegwijzering naar bedrijventerreinen, industrieparken, commerciële centra, bedrijven of bedrijvenzones.

De distributiesector (warenhuizen, handelshuizen, ...) valt uit de toepassing van deze reglementering. Filmstudio's vallen hier wel onder.

De bewegwijzering naar industrieterreinen op afstand gebeurt door middel van het bord F33a. In de nabijheid van een industrieterrein wordt het bord F34a gebruikt. Uiteraard is het ook mogelijk om industrieterreinen aan te duiden op de borden F25 en F27. De continuïteit van deze borden dient dan voorzien te worden door het verder bewegwijzeren van de route door middel van de borden F33a.

Voor de letterhoogte van de borden F33a en F34a wordt verwezen naar artikel 12.9.1.2° van het reglement van de wegbeheerder.

Het KB van 01.12.1975 en het MB van 11.10.1976 en hun respectievelijke wijzigingsbesluiten bepalen dat industrieparken die van groot belang zijn voor het publiek bewegwijzerd kunnen worden. De omvang van de industrieterreinen is echter vaak erg verschillend en het is aldus ook moeilijk om vergelijkingen te maken. Afhankelijk van het belang van het industriepark wordt deze bewegwijzerd met borden F33a of F34a.

De aanduiding van alleenstaande bedrijven buiten de bebouwde kom gebeurt met het bord F33a. Alleenstaande bedrijven binnen de bebouwde kom worden aangeduid met het bord F34a.

Van zodra het bedrijf bereikt kan worden via het volgen van de reguliere bewegwijzering naar de betrokken gemeente waar de zaak gelegen is, mag het bedrijf zelf niet apart worden aangeduid. Buiten de grenzen van de gemeente waarin het bedrijf gevestigd is, mag deze vanaf een weg van doorgaand verkeer enkel aangeduid worden van zodra de richting naar beiden niet meer samenvalt én op voorwaarde dat het bedrijf aanzienlijke mobiliteitseffecten genereert. Dit is het geval van zodra een mobiliteitstoets aangewezen is. Bijlage 1 bevat de gevallen waar een mobiliteitstoets vereist is. Ook locaties waar op korte termijn zeer veel bezoekers verwacht worden komen in aanmerking voor bewegwijzering (vb. filmstudio of evenementenhal).

Gaat het om een alleenstaand bedrijf dat binnen gemeentegrens binnen de bebouwde kom is gevestigd en waar de reguliere bewegwijzering niet meer relevant is, dan wordt dit enkel bewegwijzerd indien de bedrijf het bewijs levert dat zijn cliënteel internationaal is.

Alle industrieterreinen op meso-niveau dienen bewegwijzerd te worden met borden F33a. Het gaat hierbij om regionale bedrijventerreinen, industrieterreinen groter dan 50 ha, bedrijventerreinen met een grote vervoersattractie. Zoals onder punt 1 gedefinieerd mogen er echter maximaal 2 routes bewegwijzerd worden vanaf de autosnelweg of een belangrijke weg voor doorgaand verkeer.

De eerste aanduidingen mogen maximaal 5 km van het industrieterrein verwijderd zijn. Tot slot is het belangrijk om te weten dat er op dergelijke signalisatie geen namen van afzonderlijke bedrijven vermeld mogen worden.

Borden F34a mogen gebruikt worden om alle overige industrieterreinen te bewegwijzeren. Deze borden mogen echter vanop maximaal 2 kilometer afstand van het industrieterrein geplaatst worden. Daarnaast mogen er ook slechts 2 routes bewegwijzerd worden vanaf een weg voor doorgaand verkeer. Ook hier betekent dit alles dat bewegwijzering mag beginnen van en op een afstand van twee kilometer, of dichterbij indien de doorgaande weg dichterbij twee kilometer is gelegen.

Indien er meerdere (kleinere) industrieterreinen gelegen zijn in eenzelfde omgeving is het niet haalbaar om alle industrieterreinen afzonderlijk te bewegwijzeren. In dat geval is het aangewezen om een verzamelnaam te kiezen (bv. "Noord", "Kanaal", "Ring", ...). Elk afzonderlijk industrieterrein wordt dan beschouwd als een zone in deze verzamelnaam.

Een naam van een bedrijvenzone zal gekozen worden door de betreffende gemeente na aftoetsing met de betrokken bedrijven. Deze naam dient aan volgende voorwaarden te voldoen:

- tijdloos (moet toch een tiental jaar kunnen behouden blijven);
- door iedereen aanvaard;
- niet te lang en vlot leesbaar;
- scheidt geen verwarring (met bijvoorbeeld naburige bedrijventerreinen).

Daarnaast bestaat er de optie om niet te kiezen voor zones onder een verzamelnaam, maar om de verscheidene zones aan te geven met duizendtallen. Bijvoorbeeld zone 1 staat dan voor 1000-1999. Op deze manier kan ieder bedrijf gelegen binnen de respectievelijke "zone" genummerd worden. Hierbij dient er echter voldoende rekening te worden gehouden met het feit dat deze nummering op zo'n manier opgebouwd moet worden dat deze meerdere jaren bruikbaar kan blijven. Dit wil zeggen dat indien er bedrijven verdwijnen of bijkomen op het industrieterrein, de gekozen nummering behouden moet kunnen worden. Dit wordt problematisch indien grote terreinen, die tot op heden in gebruik waren door één bedrijf, door omstandigheden worden opgesplitst in meerdere terreinen. Het is dan ook aangewezen om niet de bedrijven te nummeren, maar de percelen. Zodoende kunnen dergelijke "problemen" vermeden worden. De nummering dient gelijkaardig aan huisnummers te worden opgebouwd, met name even nummers aan één zijde van de weg en oneven nummers aan de andere zijde van de weg. Dit opdat de hulpdiensten in geval van nood het bedrijf eenvoudig kunnen lokaliseren.

Het aantal aansluitingen van een industrieterrein op een gewestweg dient beperkt te worden om redenen van duidelijkheid en veiligheid. Soms is het echter moeilijk om te vermijden dat (grotere) industrieterreinen meer dan één toegang hebben. Bij elke toegang worden dan de zones (of duizendtallen) aangegeven die langs deze toegang bereikbaar zijn. Ook in deze gevallen is het noodzakelijk om het industrieterrein in te delen in zones (of duizendtallen).

Verdere detaillering van het adres binnen het industrieterrein kan op verschillende manieren gebeuren. Vaak worden hier de namen van de verscheidene bedrijven vermeld. Het staat de wegbeheerder echter vrij om dit naar zijn wensen in te vullen.

Concreet betekent dat volgende bewegwijzering kan:

- de naam van het industrieterrein (of de overkoepelende naam) vanop afstand;
- de naam van het industrieterrein en meerdere opeenvolgende zonenummers (of duizendtallen) nabij het industrieterrein, indien niet alle zones (of duizendtallen) langs die weg bereikt kunnen worden;
- de naam van het industrieterrein en eventueel een zonenummer(s) (of duizendtal(len)) bij de toegang van het industrieterrein.

Ook indien intern op het industrieterrein bijkomende signalisatie voorzien wordt, dient de signalisatie op de gewestwegen beperkt te blijven tot maximum de bewegwijzering beschreven in de voorgaande paragraaf.

Omwille van de leesbaarheid dient de aanduiding van het industrieterrein voorafgegaan te worden door het symbool S5 (bedrijf- of industriepark) aan de andere zijde van de pijlpunt. Indien er meerdere nummers weergegeven moeten worden, worden deze gescheiden door een koppelteken. De aanduiding van de zone kan alfanumeriek zijn (bv. Z.A1-A2 of Z.1-2-3-4) of numeriek (bv. 1000-1999).

Het plaatsnaambord dat geplaatst wordt ter hoogte van de ingang van het industrieterrein is rechthoekig naar model van het bord F1 (bebouwde kom). Om een onderscheid met een F1-bord te maken wordt dit bord voorzien van een blauwe omranding.

Het gebruik van kleuren op de bewegwijzering naar industrieterreinen is niet toegelaten omdat dit mogelijks verwarrend kan zijn met betrekking tot de vast gekende kleuren van de bewegwijzering conform het verkeersreglement.

De plaatsing van de bewegwijzering is ten laste van de wegbeheerder.

Voorwegwijzers en wegwijzers F25 en F27 die enkel bedrijfsbestemmingen vermelden worden niet uitgevoerd op de klassieke borden met witte belettering op blauwe achtergrond. Hiervoor worden wel witte borden met zwarte letters gebruikt.

In zoverre deze bewegwijzering op aparte bebording vanop autosnelwegen dient te worden aangebracht worden deze (voor)wegwijzers minstens 100 m van de reguliere (voor)wegwijzers onderscheiden afstand opgesteld, dit om de zichtbaarheid van alle wegwijzerborden te kunnen garanderen.

Bewegwijzering naar individuele bedrijven vanop autosnelwegen wordt niet toegelaten.

Bewegwijzering naar individuele bedrijven mag desgevallend wel vanaf de afrit zelf en enkel indien buiten het zicht van het verkeer in doorgaande richting op de autosnelweg.

Voorbeelden van signalisatie naar industrieterreinen en op industrieterreinen zijn toegevoegd als bijlage 2.

5. Onderwijsinstellingen en ziekenhuizen en dagopvang

De bewijzering naar onderwijsinstellingen gebeurt met hetzelfde type bewegwijzering gebruikt bij industrieterreinen (F33a (op afstand) of F34a (in de nabijheid)). De aldaar vermelde bepalingen omtrent de letterhoogte, het aantal reisroutes en de maximale afstand van plaatsing zijn van analoge toepassing.

Voor onderwijsinstellingen geldt dat deze enkel mogen worden bewegwijzerd als ook andere activiteiten dan louter onderwijs hier plaatsvinden of wanneer de school een uitzonderlijk karakter heeft die bewegwijzering verantwoordt.

Voor ziekenhuizen kan de signalisatie worden toegestaan onder de volgende voorwaarden:

A) aanduiding vanop autosnelwegen

Aanduiding van ziekenhuizen op afstand vanop autosnelwegen (borden F33a) gebeurt alleen cumulatief onder de volgende voorwaarden:

- de normale route wijkt af van de route naar het centrum van de gemeente waarnaar reeds een wegwijzer is voorzien;
- de route wordt verder bewegwijzerd over gemeentewegen (indien vereist);
- de instelling kent hetzij een spoeddienst welke permanent, 24 u/u en 7d/7 is toegankelijk, hetzij een specialisatie met spoeddienst hieraan verbonden;
- de instelling beschikt over een beddenbestand van ten minste 500 bedden.
- de eerste aanduiding gebeurt vanop maximaal 5 km van de instelling.

De aanduiding gebeurt op de borden F33a. Ze mag ook gebeuren op de verkeersborden "F15", "F25", "F27". Per inrichting mogen slechts twee reiswegen worden gesignaleerd.

De vermelding van de naam van de instelling gebeurt in zwarte kleur op witte achtergrond. Langs de naam wordt het herkenningsteken van ziekenhuizen aangebracht (blauw vierkant met het symbool H in witte kleur). Bij ziekenhuizen met een specialisatie, mag, indien er voldoende plaats is, naast de naam van het ziekenhuis ook de specialisatie op de bebording worden aangebracht (desnoods vermeld in twee regels).

B) Aanduiding op gewestwegen.

Ziekenhuizen aangeduid op autosnelwegen worden verder aangeduid op de gewestweg

Daarnaast worden die ziekenhuizen enkel op de gewestweg aangeduid als de bewegwijzering ook verder gebeurt op gemeentewegen en indien aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:

- het ziekenhuis heeft een beddenbestand van ten minste 100 bedden,
- een universitaire ziekenhuisdienst of een specialisatie
- het ziekenhuis heeft een spoeddienst die tezelfdertijd over een permanente medische dienst beschikt (permanente aanwezigheid van geneesheren) en verbonden is met de 100-hulpdiensten (open 24u/24, 7d per week) Onder "ziekenhuis met spoeddienst" verstaat men de niet-psychiatrische inrichting waarin de patiënten in de acute fase van hun ziekteproces worden opgenomen. De algemene ziekenhuizen en de afzonderlijke kraaminrichtingen vallen onder deze rubriek.

De instelling wordt in principe aangeduid met het verkeersbord type F33a (op afstand) of F34a (in de nabijheid). De instelling mag ook vermeld worden op de verkeersborden "F15", "F25", "F27". Per inrichting mogen slechts twee reismogelijkheden worden gesignaleerd.

De eerste aanduiding gebeurt op maximaal 5 km (F33a) of 2 km (F34a) van de instelling. Indien de instelling gelegen is langs een gewestweg, mag ter hoogte van de toegang voor elke rijrichting één wegwijzer aangebracht worden.

De vermelding van de naam van de instelling gebeurt in zwarte kleur op witte achtergrond. Langs de naam wordt het herkenningsteken van ziekenhuizen aangebracht (blauw vierkant met het symbool H in witte kleur)

Bij de bewegwijzering moet niet noodzakelijk de kortste route worden gebruikt. Men volgt zolang mogelijk de weg met de hoogste categorie zodat woonstraten maximaal ontlast worden.

Dagopvang wordt niet bewegwijzerd.

6. Aanduiding van steden, plaatsen en streken die toeristisch attractief zijn

A) Autosnelwegen.

Het is nuttig om de lange-afstandsreiziger, die vaak weinig contact heeft met de doorkruiste streken, hierover wat informatie te verstrekken. Dit gebeurt met kenmerkende bruine rechthoekige borden met afgeschuinde hoeken.

Deze borden zijn beperkt tot autosnelwegen. Ze duiden steden en plaatsen aan alsook streken. Een afbeelding van deze aanduiding wordt weergegeven in bijlage 3 (1 blz.).

De lay-out van deze borden maakt gebruik van een foto van een bezienswaardigheid van de betrokken toeristische streek.

Voor de keuze van de steden, plaatsen en streken die toeristisch attractief zijn, wordt verwezen naar de lijst die door Toerisme Vlaanderen in samenwerking met het AWV werd opgesteld.

De afmetingen van deze borden bedragen 3710 x 2300 mm.

B) niet autosnelwegen.

Ten uitzonderlijken titel kunnen toeristische borden naar model van de borden beschreven onder A) ook op gewestwegen worden toegelaten.

Volgende voorwaarden gelden:

-dezelfde foto's worden gebruikt als de toeristische borden op de dichtst bij zijnde autosnelweg. wat in de praktijk veelal zal betekenen dat geen andere regio's zullen kunnen worden aangeduid. Bij hoge uitzondering, enkel op

uitdrukkelijke vraag en afdoende motivering en mits akkoord van Toerisme Vlaanderen mag een andere foto worden gebruikt.

-de afmetingen van deze borden bedragen 3000 x 1800 mm

-per regio mogen maximaal 4 borden worden geplaatst.

-de kostprijs voor opmaak en plaatsing van deze borden is een last van de aanvragende gemeente.

7. Aanduiding van route-gebonden auto-, wandel-, fiets- en rutterroutes

Het betreft hier aanduidingen op aanvraag van auto-, wandel-, fiets- en rutterroutes die niet aangeduid worden door middel van de reguliere bewegwijzering van het verkeersreglement (vb. F34b), maar waarvoor specifieke bebording is voorzien.

Voor de aanduiding van route-gebonden auto-, wandel-, fiets-, en rutterroutes op gewestwegen moet steeds vooraf schriftelijk toelating gevraagd worden aan de betrokken territoriale wegenafdeling van het AWV. De aanvraag dient vergezeld te zijn van een plan waarop de volledige route aangegeven staat. De voorgestelde opstellingsplaatsen van de borden langs de gewestwegen dienen op het plan nauwkeurig te worden aangegeven

De kosten verbonden aan de realisatie van deze bewegwijzering en het onderhoud ervan worden integraal gedragen door de aanvrager. Een slecht onderhouden bewegwijzering geeft de wegbeheerder het recht deze weg te nemen na een voorafgaande en schriftelijke verwittiging waaraan geen gevolg werd gegeven binnen een periode van één maand.

Deze bewegwijzering is onderworpen aan een privaatieve vergunning voor bezetting van het openbaar domein, indien ze op gewestdomein wordt geplaatst. Er wordt evenwel geen retributie voor gevraagd (noch vast, noch variabel).

- Inzake wandelroutes wordt verder verwezen naar de richtlijnen van 26 januari 2010 voor de bewegwijzering van toeristisch-recreatieve wandellussen, wandelnetwerken en toeristische voetgangersbewegwijzering (BS, 22 februari 2010). Deze richtlijnen heffen met betrekking tot dit punt de richtlijnen inzake de erkenning van grensoverschrijdende toeristische auto- en fietsroutes verschenen in het BS van 16 december 1997.
- Inzake fietsroutes gelden de richtlijnen van 26 januari 2010 voor de bewegwijzering van toeristisch-recreatieve fietslussen en fietsnetwerken (BS, 22 februari 2010) in plaats van tot nog toe gekende richtlijnen verschenen in het BS van 16 december 1997 en de dienstorder AWV 95/9 van 28 november 1995.
- Inzake autoroutes gelden evenwel nog steeds de bepalingen zoals verwoord in de richtlijnen inzake de erkenning van niet grensoverschrijdende toeristische auto- en fietsroutes, verschenen in het BS van 16 december 1997 en dit op het vlak van algemene principes en normen voor bewegwijzering.

- Onderstaande voorschriften gelden met betrekking tot de bewegwijzering van toepassing op autoroutes:
 1. De bewegwijzering moet op een éénvormige en ononderbroken wijze gerealiseerd worden door middel van zeshoekige borden, beschreven in de richtlijnen inzake de erkenning van niet grensoverschrijdende toeristische auto- en fietsroutes, verschenen in het BS van 16 december 1997. Deze borden mogen geen enkele gelijkenis vertonen met enig ander verkeersbord in het verkeersreglement (KB, 1 december 1975). De aanvaarde typeborden zijn weergegeven in bijlage 7.
 2. Deze bewegwijzering is verboden op "autosnelwegen" (artikel 2.3. van het verkeersreglement).
 3. "Autowegen" (zie artikel 2.4. van het verkeersreglement) kunnen slechts in uitzonderlijke omstandigheden en over zeer korte afstand opgenomen worden in een toeristische route voor auto's. Het opnemen van hoofdwegen met een hoogst toegelaten snelheid van 120 km/u in routes voor auto's moet eveneens beperkt worden.
 4. De hierbij bedoelde bewegwijzering wordt steeds vóór het kruispunt geplaatst en los van de wettelijke signalisatie. Deze routesignalisatie moet op een goed zichtbare plaats worden opgesteld. In geval van aanwezigheid van een wettelijke richtingssignalisatie is het verkieselijk deze routesignalisatie op te stellen tussen de voorwegwijzer (verkeersbord F25 of F27) en het kruispunt. Het is aangewezen dat de borden met betrekking tot een autoroute op voldoende afstand (ongeveer 75m) vóór het kruispunt worden opgesteld. Voor autoroutes mag dit bord voorafgegaan worden door een identiek bord aangevuld met een onderbord waarop de afstand tot het kruispunt staat aangegeven.
 5. De toelating wordt ten voorlopigen titel afgeleverd.
- Inzake ruiterroutes tenslotte wordt verwezen naar de instructies hierover in de "richtlijnen voor de bewegwijzering van toeristische fietsroutenetwerken, ruiters- en wandelroutes", verschenen in het BS van 17 oktober 2000. Bijlage 7 geeft een voorbeeld van de bebording van toepassing voor ruiterroutes.

8. Aanduiding van beveiligde vrachtwagenparkings.

Veelal ter hoogte van nevenbedrijven op autosnelwegen, maar ook daarbuiten worden meer en meer beveiligde vrachtwagenparkings aangelegd.

Voor de bewegwijzering ervan gelden volgende principes.

Ligt de beveiligde vrachtwagenparking buiten het domein van de autosnelweg, te bereiken via een afrit van de autosnelweg, dan wordt op de autosnelweg een bord geplaatst waarop met logo's de beschikbare faciliteiten van deze parking

(inbegrepen de beveiligd karakter van de vrachtwagenparking) zijn aangeduid, aangevuld met een tijdsaanduiding en aanduiding van de te nemen afrit. De afmetingen van een dergelijk bord bedragen 3000 x 3500 mm.

Ligt de beveiligde vrachtwagenparking binnen het domein van de autosnelweg al dan niet op een nevenbedrijf dan wordt het logo van beveiligde vrachtwagenparking aangebracht op de hiertoe bekende aankondigingsborden van de nevenbedrijven (zie dienstorder MOW/AI/2006/10 dd. 10 augustus 2006).

Op de parking zelf kan de bewegwijzering naar deze beveiligde ruimte gebeuren via een op het verkeersbord F59 gebaseerde wegwijzer. De minimumafmetingen van dit bord bedragen 800 x 1200 mm.

Bijlage 5 geeft de layout weer van al deze borden.

9. Signalisatie aan de grenzen.

a) Aanduiding bestuurlijke grenzen.

Naast geografische en toeristische informatie is het nuttig om op het wegennet ook de bestuurlijke grenzen te vermelden. Dit gebeurt op de grensoverschrijdende wegen van België (als onderdeel van de Europese Unie), Vlaanderen en de provincies. Voor niet-autosnelwegen wordt dit nog aangevuld met de grenzen van de gemeenten en eventueel van de deelgemeenten. De borden moeten enkel maar geplaatst worden op primaire en secundaire wegen. Op lokale wegen mogen ze geplaatst worden.

Voormelde aanduidingen worden op de werkelijke grens geplaatst of, bij inplantingsproblemen, zo dicht mogelijk daarbij.

Wanneer de betrokken weg slechts over een korte afstand over een ander gewest, provincie of gemeente loopt, kan overwogen worden om de aanduidingen daar weg te laten.

De borden die voorzien zijn aan de gewestgrens worden ook geplaatst aan de uitvalsweg van de belangrijkste internationale luchthavens gelegen op Vlaams grondgebied. (Zaventem, Oostende, Deurne).

b) Infoborden.

-vigerende snelheid.

In deze reeks van borden op te stellen aan de grens is ook een bord opgenomen dat de weggebruikers op de hoogte brengt van de vigerende toepasselijke snelheidsbeperkingen in ons gewest.

De afmetingen van deze borden bedragen 2000 x 2750 mm voor autosnelwegen en 1250 x 1750 mm voor niet autosnelwegen, tenzij de plaatselijke

omstandigheden de plaatsing van dergelijke afmetingen niet toelaat. In principe worden deze borden enkel op hoofdwegen geplaatst en facultatief op gewone gewestwegen waar ze nuttig kunnen zijn (vb. uitvalswegen havens).

Deze borden dienen ook geplaatst te worden aan de gewestgrenzen van Vlaanderen, nu vanaf 1/1/2017 in Vlaanderen een van de andere gewesten verschillende snelheid kent op gewone gewestwegen.

-inhaalverbod.

Artikel 17. 6° ° van het verkeersreglement schrijft een inhaalverbod voor bij neerslag op autosnelwegen, autowegen en wegen met ten minste vier rijstroken voor de voertuigen met een maximale toegelaten massa van meer dan 7,5 ton

Om dit aan vooral de buitenlandse weggebruikers, bij wie deze regel niet gekend is, duidelijk te maken, is informatie aan de landsgrenzen eveneens wenselijk door middel van een infobord. Het bord wordt geplaatst op zij- en middenbermen van grensoverschrijdende autosnelwegen en van andere wegen die aan of nabij de landsgrens tenminste 2 rijstroken in elke rijrichting hebben. De plaatsing op grensoverschrijdende gewestwegen is enkel vereist indien relevant of nuttig.

De afmetingen van het bord bedraagt 2000 x 2750 mm voor autosnelwegen en 1100 x 1750 mm voor niet autosnelwegen, tenzij de plaatselijke omstandigheden de plaatsing van dergelijke afmetingen niet toelaat.

c) Gemeenschappelijke bepalingen met betrekking tot foliotype, opstelling en tussenafstand van de borden.

Voor de borden vermeld onder a) en b) wordt folie type 3 gebruikt op autosnelwegen en 2 op gewestwegen gebruikt.

De tussenafstand tussen de borden vermeld onder a) en b) bedraagt om reden van duidelijkheid minstens 100 meter.

Eerst wordt het bord welke de landsgrens aanduidt geplaatst, vervolgens het infobord inzake het inhaalverbod bij neerslag, daarna volgt het bord dat het Vlaamse Gewest aanduidt, daarna het infobord inzake snelheidsregimes. Tenslotte volgt het bord dat de provincie aanduidt.

Het is aangewezen voormelde tussenafstand ook te respecteren bij de plaatsing van de infoborden inzake kilometerheffing voor vrachtwagens, in voege vanaf 1 april 2016. Deze borden worden aan de landsgrenzen opgesteld, in opdracht van Satellic.

In bijlage 4 (2 blz.) wordt een overzicht gegeven van de opstelling, afmetingen, vermeldingen en achtereenvolgende opstelling van deze signalisatie aan de

grenzen in de verschillende gevallen (België + Vlaanderen, Vlaanderen, provincie, gemeente, op autosnelwegen en andere gewestwegen).

d) Borden "Welkom in Vlaanderen" (pro memorie).

Naast de hierboven beschreven grensinfoborden wordt ook een bord met toeristisch karakter "Welkom in Vlaanderen" geplaatst aan de lands- en gewestgrenzen. De layout van deze borden is opgemaakt in de huisstijl van de Vlaamse overheid.

10. Het gebruik van de nummers van de uitritten op de autosnelwegen

Inzake het gebruik van nummers op uitritborden op autosnelwegen wordt verwezen naar de dienstorder MOW/AWV/2014/2 van 11 februari 2014.

11. Verkeersborden van trajectbevestiging.

Het op autosnelwegen opgestelde verkeersbord voor trajectbevestiging vermeldt de naam alsook de in kilometer uitgedrukte afstand van maximum drie polen waarvan verderop specifieke uitritcomplexen voor bestaan. De vermelde afstand is berekend tot het centrum van deze gemeente of tot het middelpunt van de verkeerswisselaar in geval verwezen wordt naar een verkeersknooppunt. Deze bestemmingen worden van boven naar onder vermeld in dalende volgorde van de in kilometer aangeduide afstand (verste bovenaan). Bij aanduiding van een knooppunt worden de namen van beide kruisende autosnelwegen weergegeven verbonden met het symbool van verkeerswisselaar.

Dit bord wordt geplaatst onder een hoek van 10° tot 15° met de loodlijn van de weg.

De afmetingen van dit bord bedragen 3000 x 1700 mm.

Bijlage 6 geeft voorbeelden van een dergelijke trajectbevestigingsbord weer.

12. Verkeersborden F23c tot herkenning van wegen van het internationaal net.

De borden F23c die tot op heden op autosnelwegen als trajectbevestiging rechts van de gevolgde rijrichting 150 m na het einde van de invoegstrook van de oprit onder het voorrangsbord B9 werden geplaatst, dienen vanaf heden niet meer te worden voorzien.

Ze worden nog wel geplaatst

-150 m na het einde van de invoegstrook van een verkeerswisselaar.

-op de voorwegwijzers geplaatst op een autosnelweg van een internationaal net, vóór de kruising van de andere bedoelde eveneens tot het internationaal net behorende autosnelweg.

-op de voorwegwijzers geplaatst op een autosnelweg van het nationaal net vóór de kruising van een andere autosnelweg behorend tot het internationaal net.

13. Borden camerabewaking in tunnels.

Wanneer in tunnels camera's worden geplaatst ter opvolging van de verkeersstromen, waarbij geïdentificeerde of identificeerbare voertuigen en/of personen worden gefilmd is de privacywet van toepassing. Deze wet vereist dat de betrokkene op de hoogte wordt gebracht van dit gegeven.

Dit gebeurt door het plaatsen van een info bord vóór de tunnel. Op dit bord dient steeds de verantwoordelijke instantie en de doeleinden van de camerabewaking te worden vermeld. Een model van dit bord is toegevoegd in bijlage 8.

14. Plaatsing van bewegwijzering naar de politiediensten.

Als service naar de weggebruiker, die om welke reden ook beroep zou moeten doen op de politiediensten, wordt het wenselijk geacht om een bewegwijzering naar die locatie te voorzien.

De plaatsing van deze bewegwijzering dient aan volgende voorwaarden te voldoen:

a. Politie: bewegwijzering (enkel) op niet-autosnelwegen.

De bewegwijzering naar de politiediensten (in hoofdzaak lokale politie) gelegen langs het gewone wegennet (niet-autosnelwegen) wordt geregeld door de reglementering van het MB van 11 oktober 1976 waarbij de minimumafmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald.

Politiediensten worden gesignaleerd door middel van een wegwijzer van het type F34a. Het verkeersbord F34a is rechthoekig en het symbool en de opschriften zijn in het zwart op een witte achtergrond.

Ingevolge de doorgevoerde politiehervorming werd in het KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer een nieuw symbool S10 "Politiediensten" ingevoerd (KB d.d. 17 oktober 2001).

De plaatsing van dit verkeersbord dient het zicht van de weggebruikers op de openbare weg zo weinig mogelijk belemmeren.

Volgens de nieuwe reglementering mogen er maximum twee reisroutes worden aangegeven vanaf een weg voor doorgaand verkeer en dit vanop een afstand van maximum twee km. Indien er evenwel in een politiezone (opgericht door de politiehervorming), bevoegd over meerdere gemeenten, meerdere politielocaties zijn die van openbaar nut of van algemeen belang zijn, kan het aangewezen zijn

om deze locaties te bewegwijzeren zoals hierboven aangegeven met een beperking van één locatie per fusiegemeente.

De maximum toegelaten snelheid op de weg bepaalt de afmetingen van het bord F34a en de letterhoogte (nieuwe reglementering):

a) Op wegen waar de maximum toegelaten snelheid hoger is dan of gelijk aan 70 km/u:

maximumlengte: 1,30 m;

maximumhoogte: 0,18 m.

De hoogte van de letters en het symbool bedraagt 0,12 m.

b) Op wegen waar de maximum toegelaten snelheid lager is dan 70 km/u:

maximumlengte: 1,20 m;

maximumhoogte: 0,15 m.

De hoogte van de letters en het symbool bedraagt 0,10 m.

Evenwel, wanneer de bijzondere plaatsgesteldheid tot gevolg heeft dat de borden op grote afstand van het gezichtsveld van de bestuurder worden geplaatst, mogen de afmetingen voorzien onder a) worden toegepast.

b. Federale politie: bewegwijzering enkel vanop autosnelwegen.

Ook zijn er politiediensten gelegen langs of nabij de autosnelwegen (autosnelwegpolitie - federale politie). Alhoewel een signalisatie naar deze politiestations met een verkeersbord F34a vanop de autosnelweg niet voorzien is in het MB van 11 oktober 1976 waarbij de minimumafmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald kan een verwijzing naar deze locaties voor de weggebruiker op de autosnelweg van belang zijn.

Om hieraan tegemoet te komen wordt op 400 m vóór het begin van de uitloopstrook van de afrit waarlangs men een dergelijke politiedienst kan bereiken op de autosnelweg, een bord geplaatst gelijkaardig aan het verkeersbord F34a met een maximumhoogte van 0,40 m. De hoogte van de letters en het symbool bedraagt 0,25 m. De lengte van het bord bedraagt maximum 3,00 m. Het symbool van "autosnelweg" wordt toegevoegd om te verduidelijken dat het om autosnelwegenpolitie gaat, te bereiken via de autosnelweg.

Indien het een afrit betreft van een genummerd complex kan dit bord geplaatst worden onder het nieuwe bord van de naam + nummer van de uitrit dat ook op die plaats voorzien is. Om praktische en esthetische redenen heeft het verkeersbord F34a dan dezelfde lengte als de breedte van dit nieuwe bord. Een gelijkaardig bord wordt geplaatst onder de voorwegwijzer op 800 m.

Wanneer de aan te duiden politiedienst nabij de autosnelweg ligt, dient het traject langs de weg van doorgaand verkeer verder bewegwijzerd te worden overeenkomstig de richtlijnen hierboven aangegeven in punt 1.a) of 1.b).

Levering en plaatsing van de borden naar al de politiediensten, langs autosnelwegen en andere gewestwegen, zijn ten laste van het AWW. Bijlage 9 geeft een visuele weergave van deze borden.

15. Plaatsnaambord ter hoogte van het wegendistrict, werkhuis of permanente wachtdienst

Ten behoeve van de bezoeker is het nuttig om voor de districten, werkhuisen of permanente wachtdiensten plaatsnaamborden te voorzien. Deze borden hebben met het oog op duidelijkheid en herkenbaarheid best een uniform karakter. Ze bevatten de tekst "Vlaamse overheid" (letterhoogte V150-versmald type) met een gestyleerde leeuw-en onderaan een typografisch AWW-logo, onder de vorm van de tekst "Agentschap Wegen en Verkeer". In het midden van het bord wordt (in letterhoogte V120-versmald type) de naam van de afdeling, het district, de locatie en het telefoonnummer vermeld. In uitzonderlijke gevallen mag de letterhoogte van de naam van de afdeling, district, ... verminderd worden tot V100 - versmald type.

De afmetingen van het bord bedragen 200 x 200 cm.

De kleur van het logo is CMYK (00100, HEX (FFED00) en Pantone (Yellow C).

Het lettertype dat gebruikt wordt is Calibri, het lettertype dat naast Flanders Art, het officiële lettertype is van de huisstijl.

Bijlage 10 geeft twee voorbeelden van een dergelijk plaatsnaambord weer.

16. In werkingtreding en overgangsbepaling.

Voorname regels zijn van toepassing op alle nieuwe dossiers.

ir. Tom Roelants
administrateur-generaal

Bijlage 1 bij dienstorder MOW/AWV/2018/4

Gevallen die aanzienlijke mobiliteitseffecten genereren en waarvoor een mobiliteitstoets vereist is

Kantoor zonder loketfunctie	vanaf 3000 m ² bruto vloeroppervlakte
Kantoor met loketfunctie	2000 m ² bruto vloeroppervlakte
Bedrijf/KMO/industrie	8000 m ² bruto vloeroppervlakte

F 25

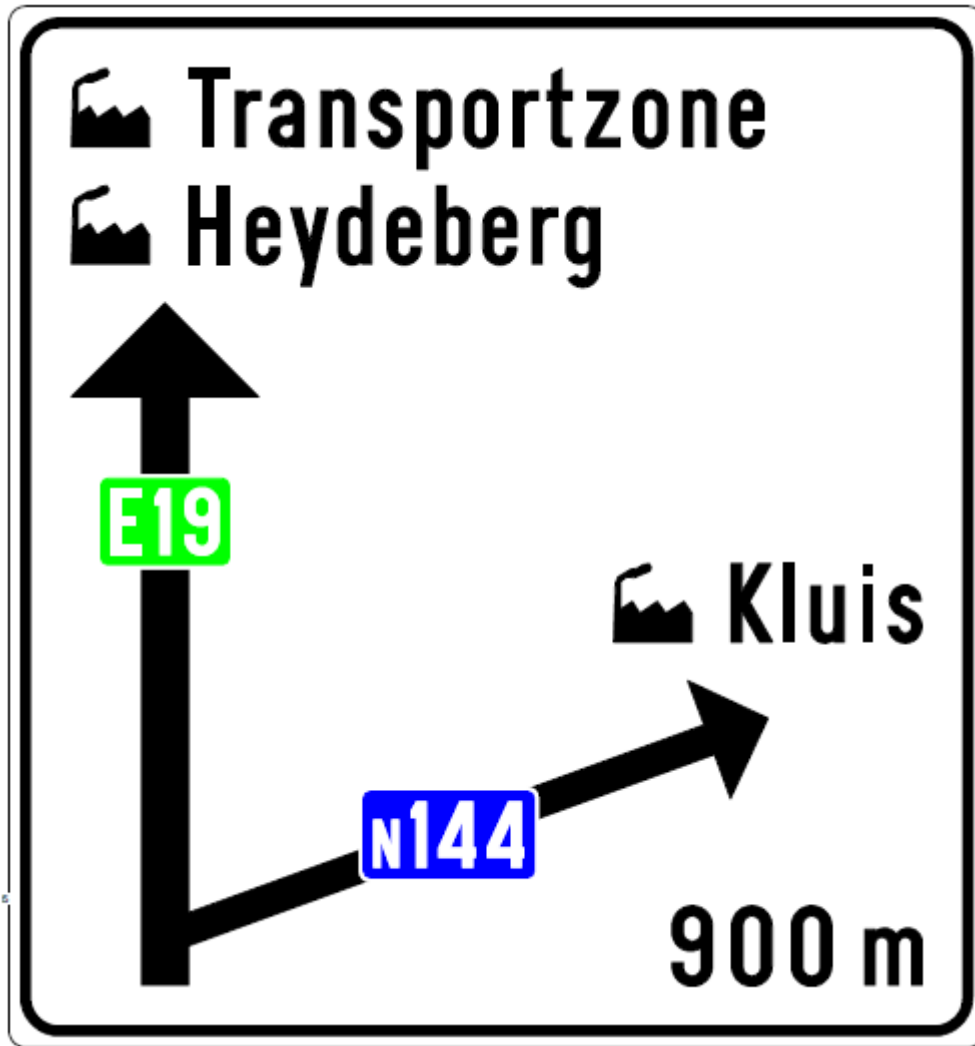
F27

F27

(Voor)wegwijzers bedrijventerreinen
F25

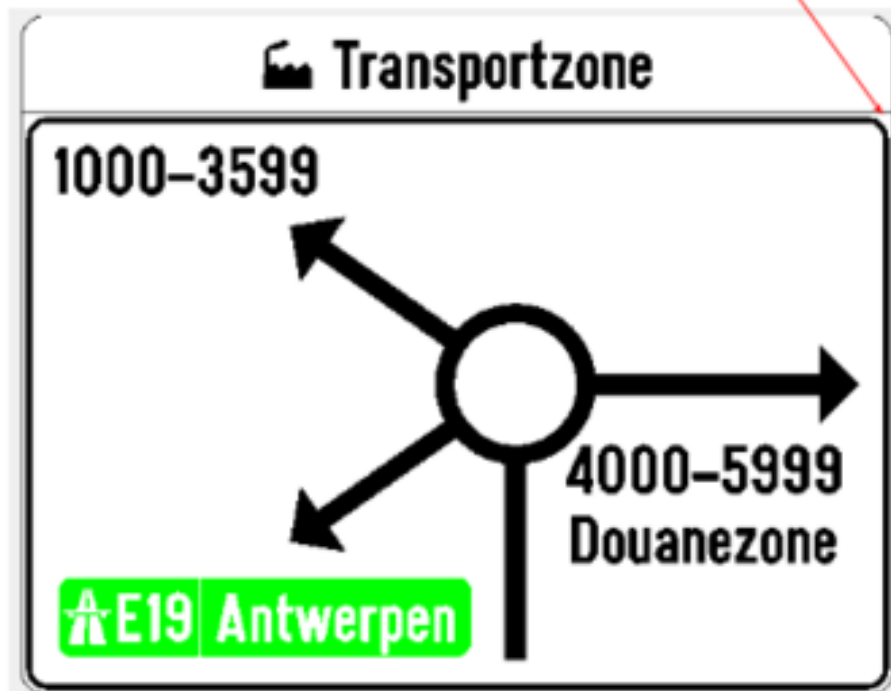

F15

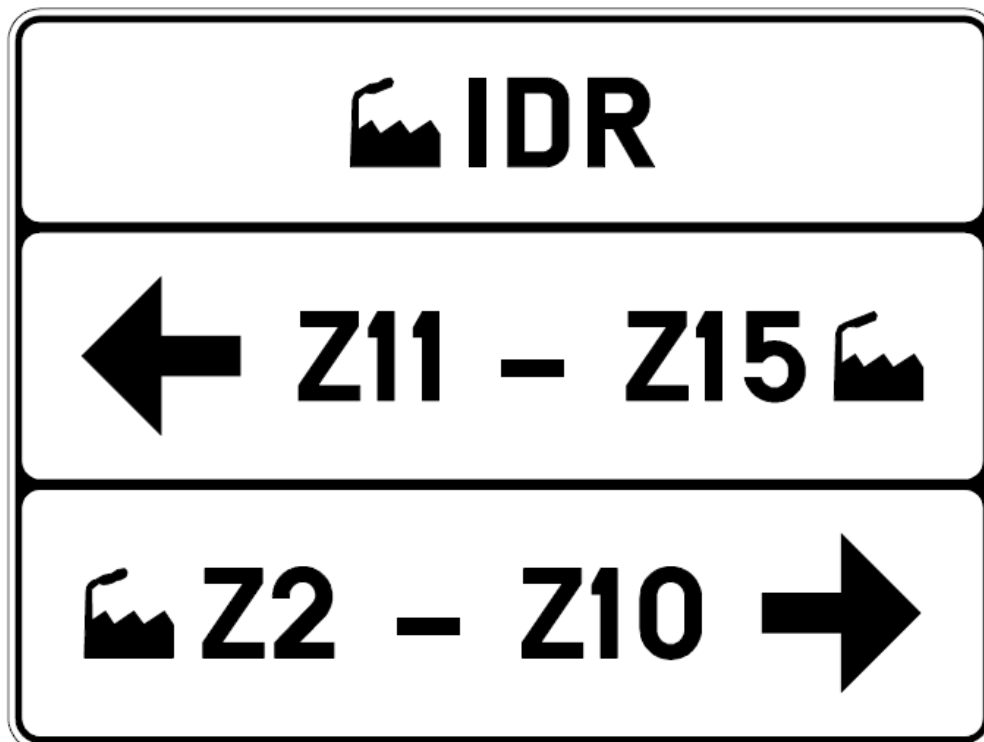

F25

Deze lijn is een
hulplijn wordt in
werkelijkheid niet
weergegeven

F27

F33a

F34a

Plaatsbepalingsbord bedrijventerrein

Kleuren: zwarte tekst in wit kader op blauw veld

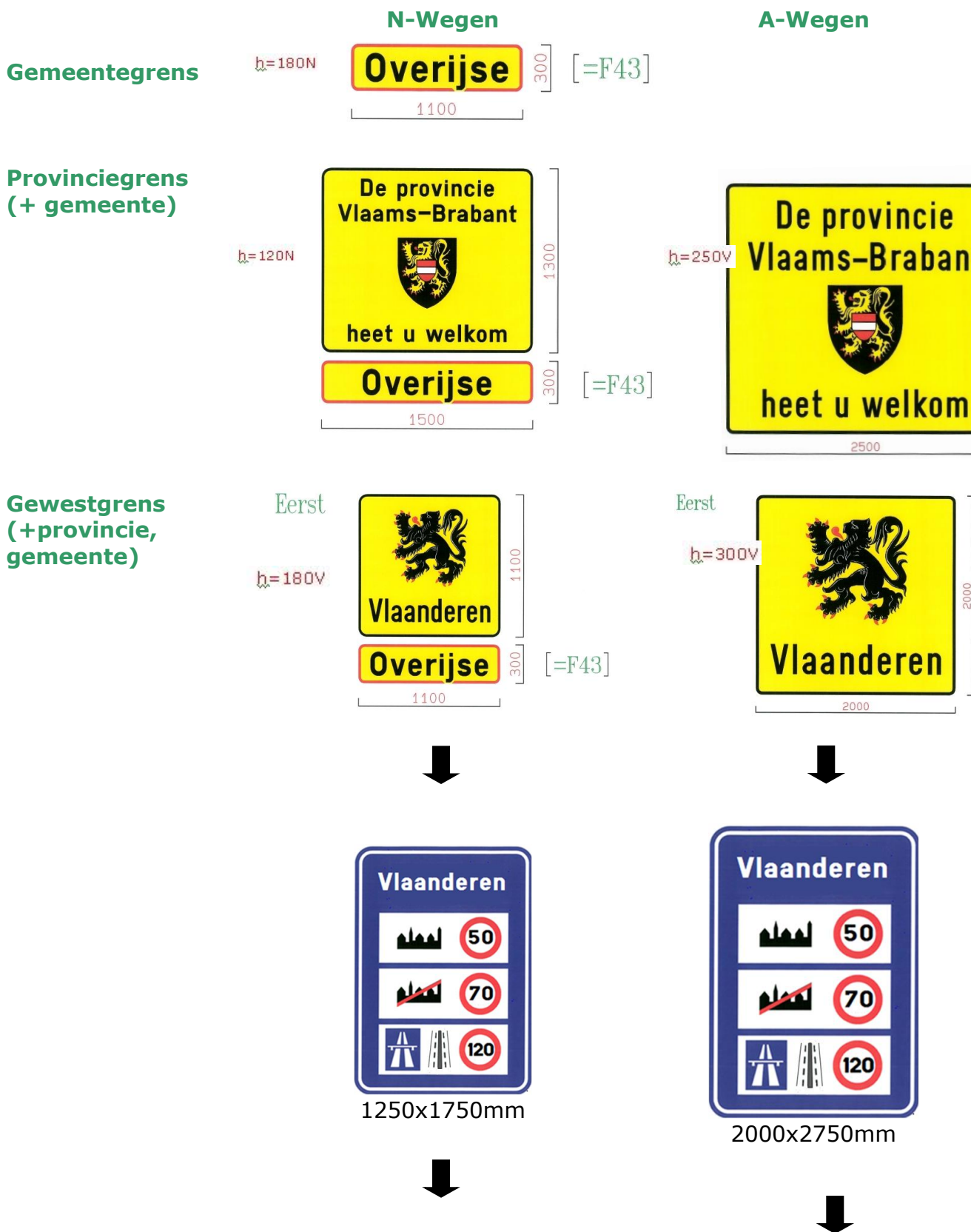
Bijlage 3 bij dienstorder MOW/AWV/2018/4 :

Toeristisch bord

Kleuren: witte vermeldingen op bruin bord + foto

Bijlage 4 bij dienstorder MOW/AWV/2018/4 : grenssignalisatie

Kleuren: zwart op geel
 Uitgez.: -bord F43 (met rode rand)
 -provincieschild

Landsgrens

N-wegen
 Eerst (1)

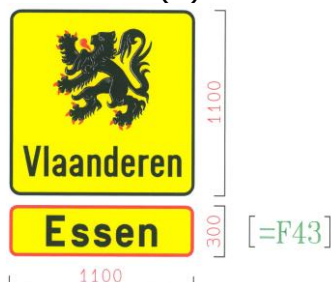
(2)

1100x1750mm

(2)

A-wegen
 Eerst (1)

(2)

2000x2750mm

(2)

(3)

1250x1750mm

Dan (3)

2000x2750mm

(4)

1500

Dan (4)

2500

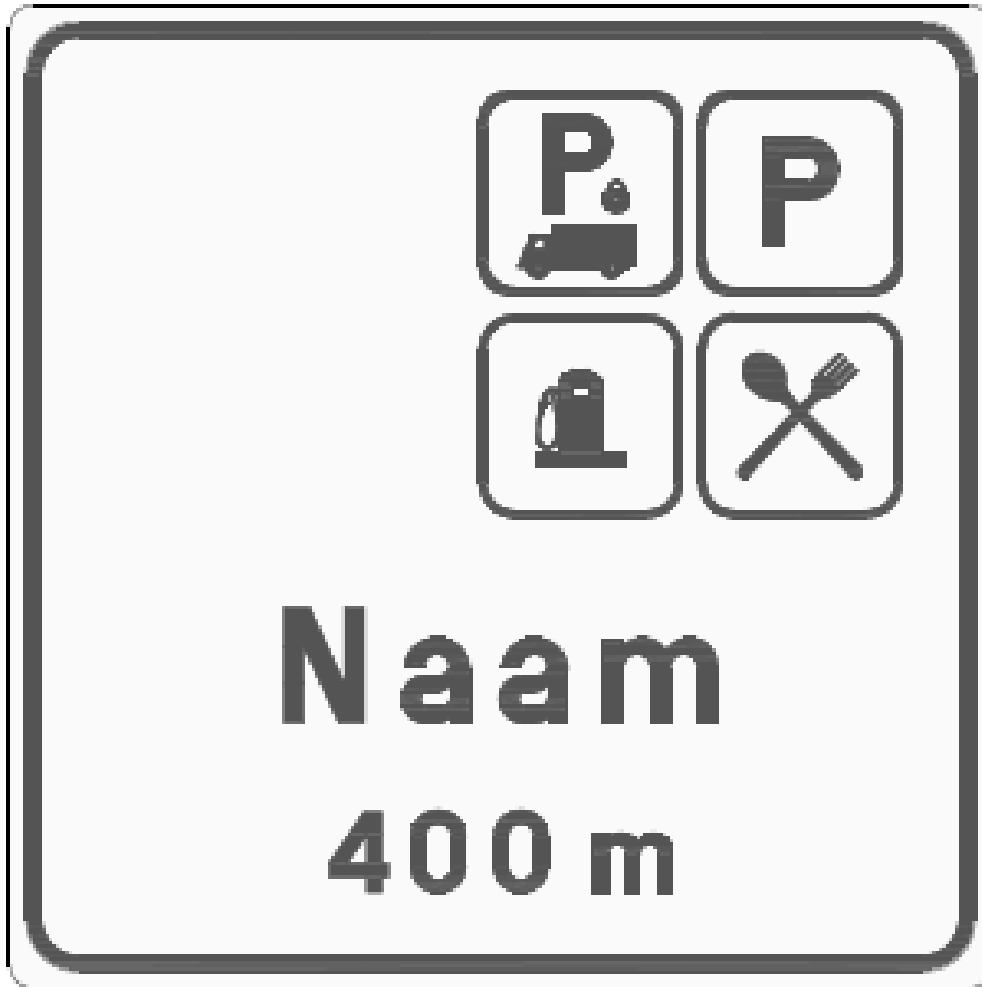
- Kleuren: (1) EU-bord (wit op blauw met sterren)
 (2) Grensbord snelheidsbepalingen (zwart op wit; wit op blauw; rode streep door silhouet gebouwen in 2de vak; verkeersborden C43 en F5 in geëigende kleuren)
 (3) en (4) zwart op geel (rode klauwen)
 uitgez. -bord F43 (met rode rand)
 -provincieschild

Bijlage 5 bij MOW/AWV/2018/4
(Voor)wegwijzer op de autosnelweg naar de beveiligde vrachtwagenparking,
gelegen naast de autosnelweg.

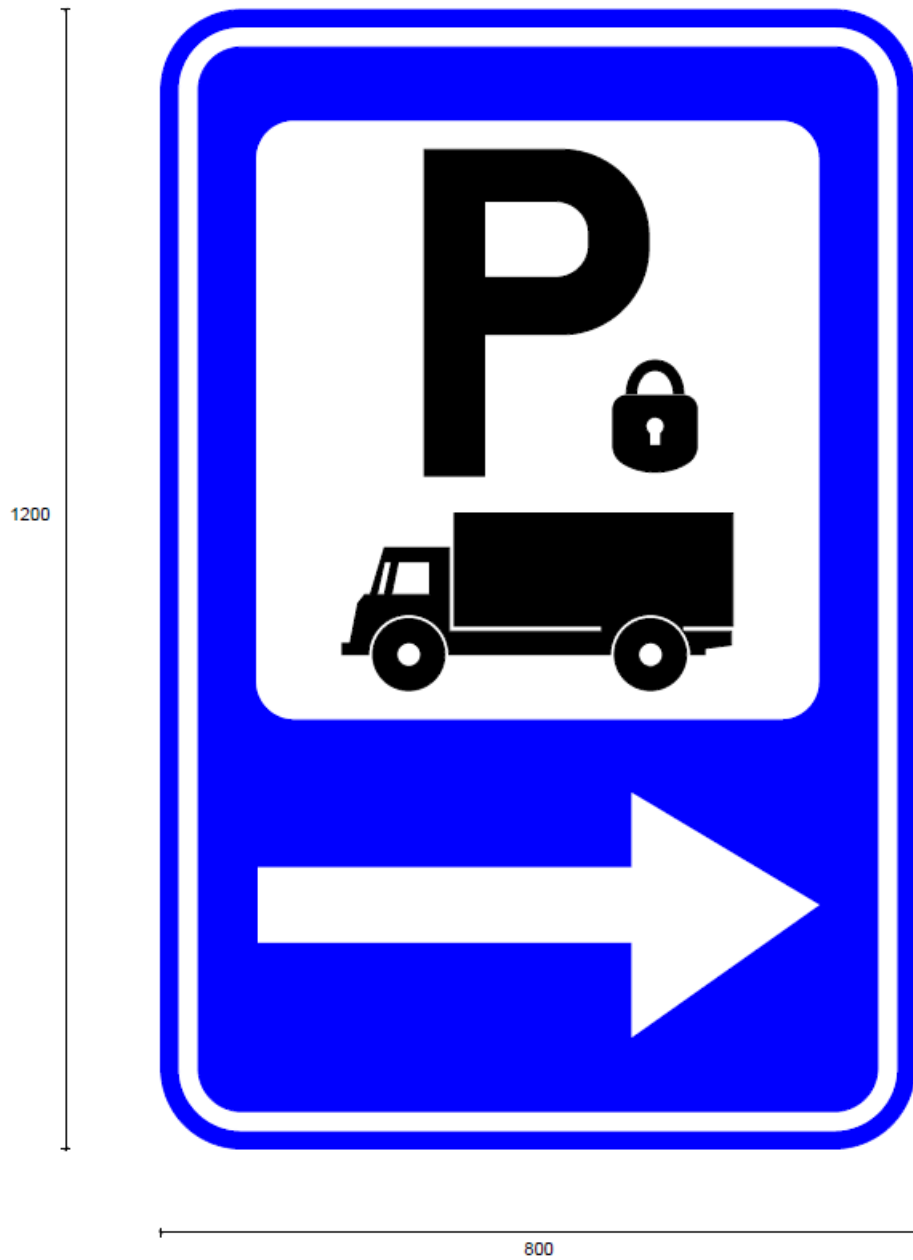

3000x3500 mm

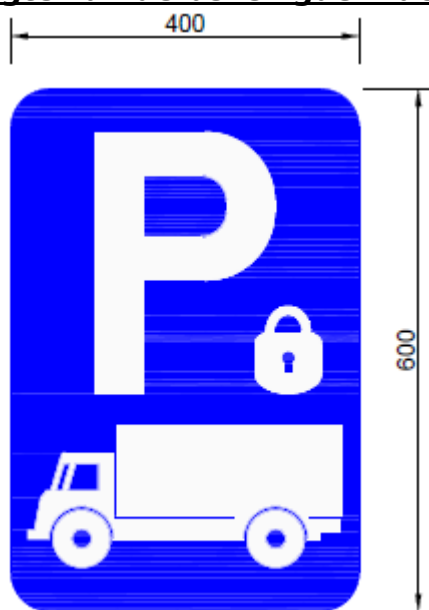
(Voor)wegwijzer op autosnelweg naar beveiligde vrachtwagenparking op aankondigingsborden naar nevenbedrijven

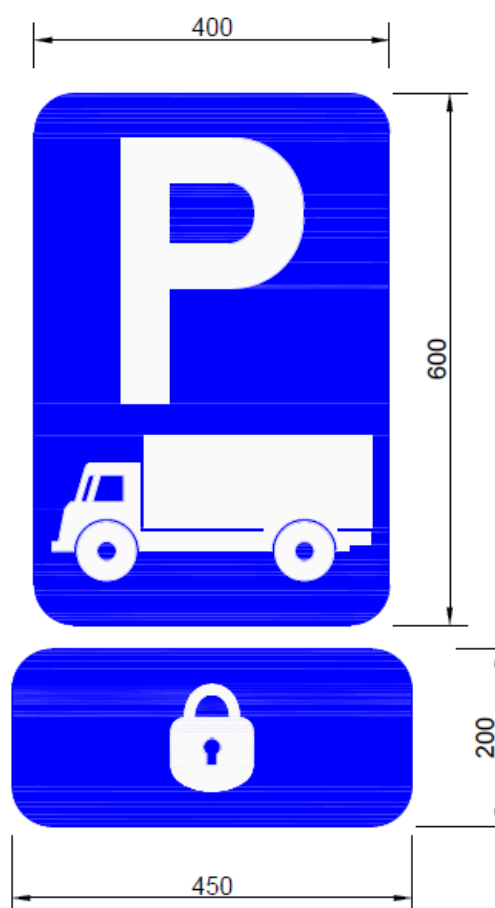
Wegwijzer naar beveiligde vrachtwagenparking op de parking

Aanduiding ter hoogte van de beveiligde vrachtwagenparking:

Of

Tekens tot trajectbevestiging

toeristisch autoroute-bord
(niet-grensoverschrijdend)

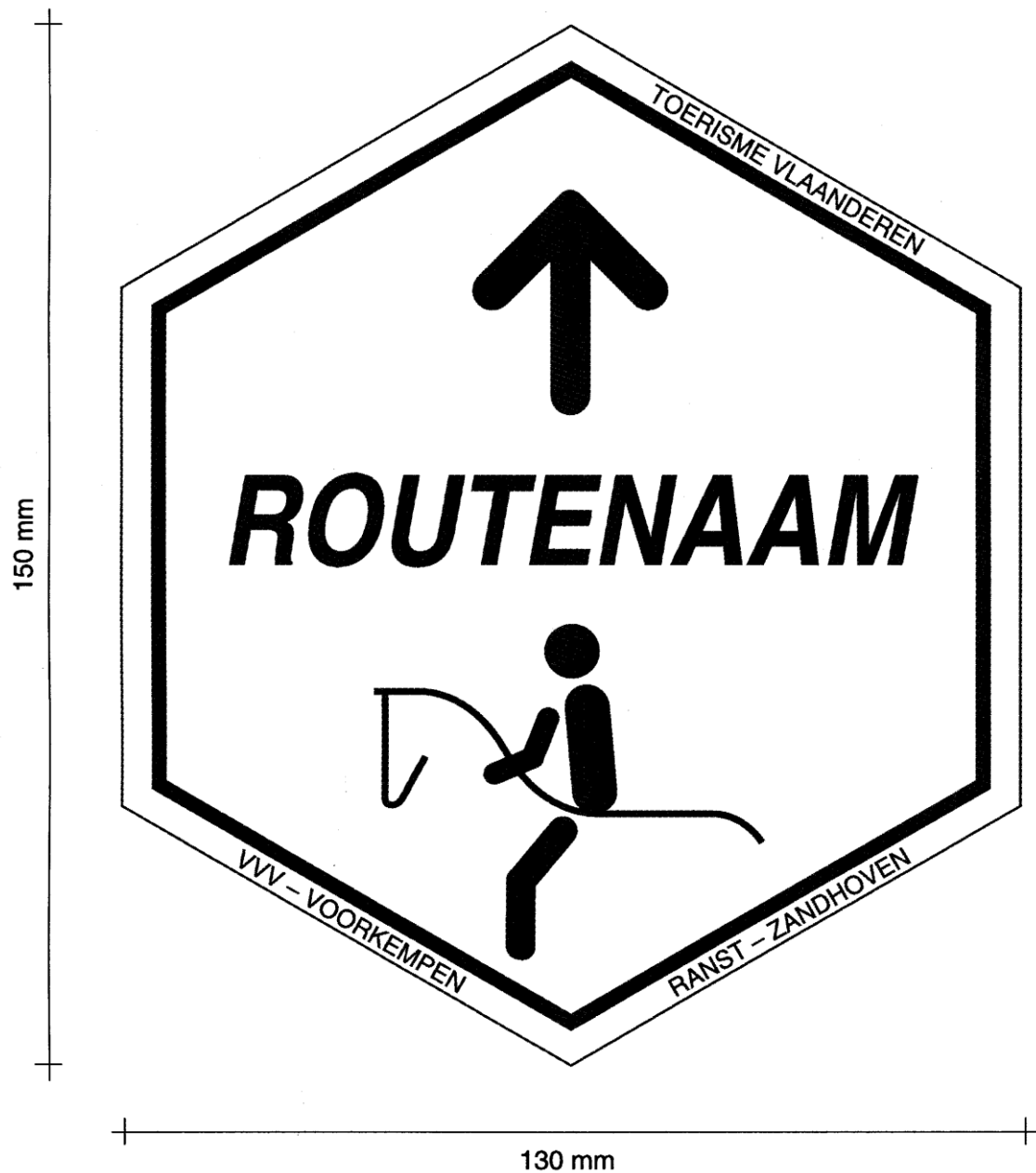
Blauw RAL 5017 kleur

toeristisch autoroute-bord
(grensoverschrijdend met Nederland)

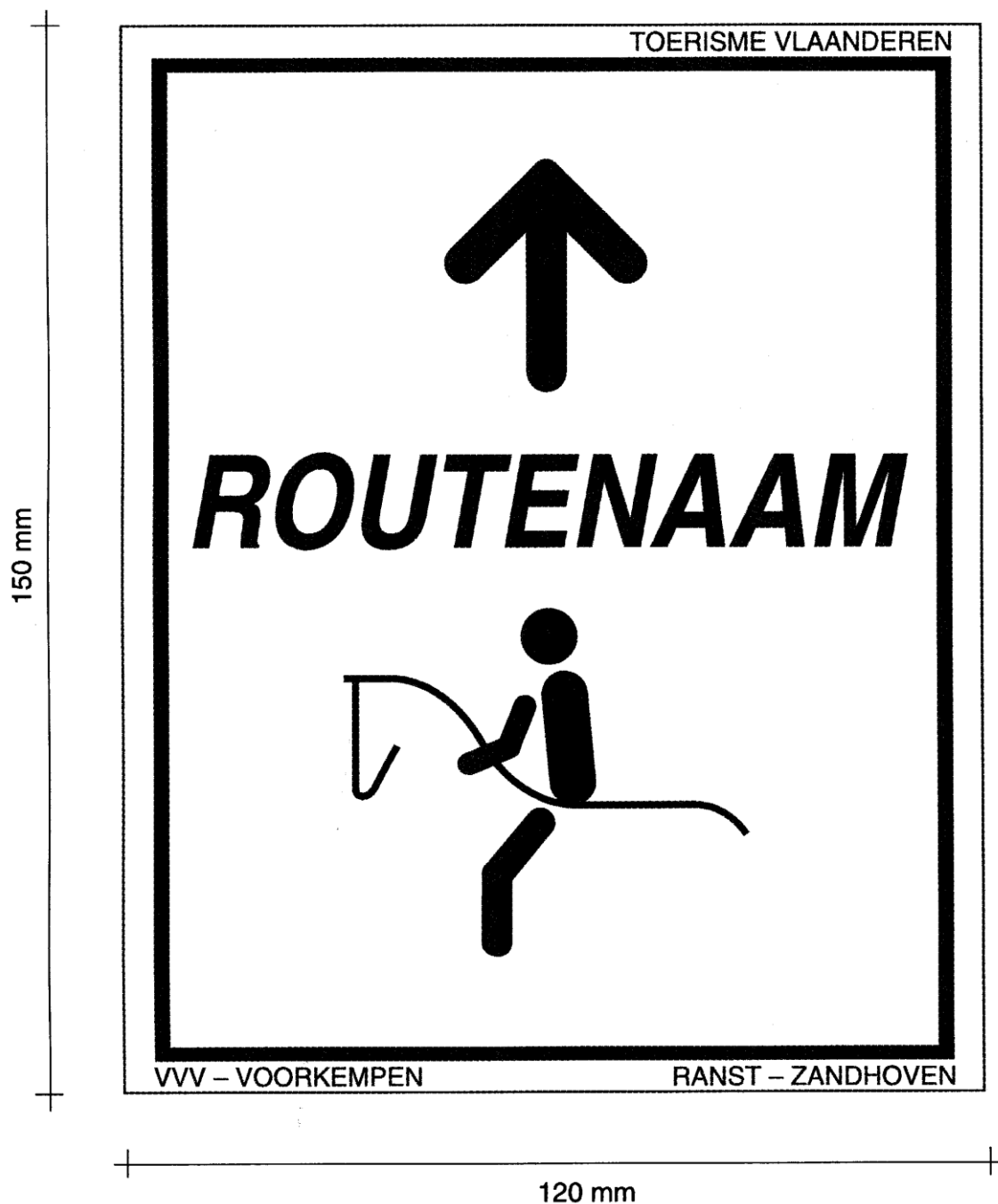

Blauw RAL 5017 kleur

Zeshoekig ruiterroutebord voor lusvormige ruiterroutes

Rechthoekig rutterroutebord voor doorgaande rutterroutes

Bewegwijzering naar politiediensten

VERKEERSBORD "F34a"
Politiediensten "S10"

gewone wegen

max. toegelaten snelheid \geq 70 km./h.
max. lengte : 1300
max. hoogte : 180
hoogte letters : 120

alle maten in mm.

max. toegelaten snelheid $<$ 70 km./h.
max. lengte : 1200
max. hoogte : 150
hoogte letters : 100

alle maten in mm.

VERKEERSBORD "F34a"
Politiediensten "S10"

autosnelwegen

max. toegelaten snelheid = 120 km./h.
max. lengte : 3000
max. hoogte : 400
hoogte letters en symbool : 250

alle maten in mm.

Vlaamse overheid

Wegen en Verkeer Limburg

Wegendistrict 720 Centraal-Limburg

011 24 78 40

wegen.limburg.districtcentraal@mow.vlaanderen.be

**AGENTSCHAP
WEGEN & VERKEER**

Bijlage 11 bij dienstorder MOW/AWV/2018/4

Nadere omschrijving van bewegwijzeringsmogelijkheid in relatie met het begrip doorgaand verkeer.

1) De eerste aanduiding mag maar gebeuren vanaf de meest nabije gelegen naburige gemeente. Hierdoor wordt bijvoorbeeld vermeden dat de eerste aanduiding naar een restaurant zou moeten gebeuren vanaf de dichtstbij gelegen secundaire weg, die pas soms meerdere gemeenten (soms 10-tallen km) verderop gelegen is.

2) De aanduiding mag maar gebeuren nadat de gemeente bereid is gevonden om de vereiste aansluitende signalisatie op haar eigen lokale wegenis te plaatsen en ook effectief heeft geplaatst. Het heeft namelijk geen zin om bijvoorbeeld bewegwijzering naar restaurants op gewestwegen te plaatsen als de gemeente de op haar wegen aansluitende bewegwijzering achterwege laat.

Deze beperkingen gelden voor alle type wegwijzers waar er in de dienstorder verwezen wordt naar het begrip "weg van doorgaand verkeer".